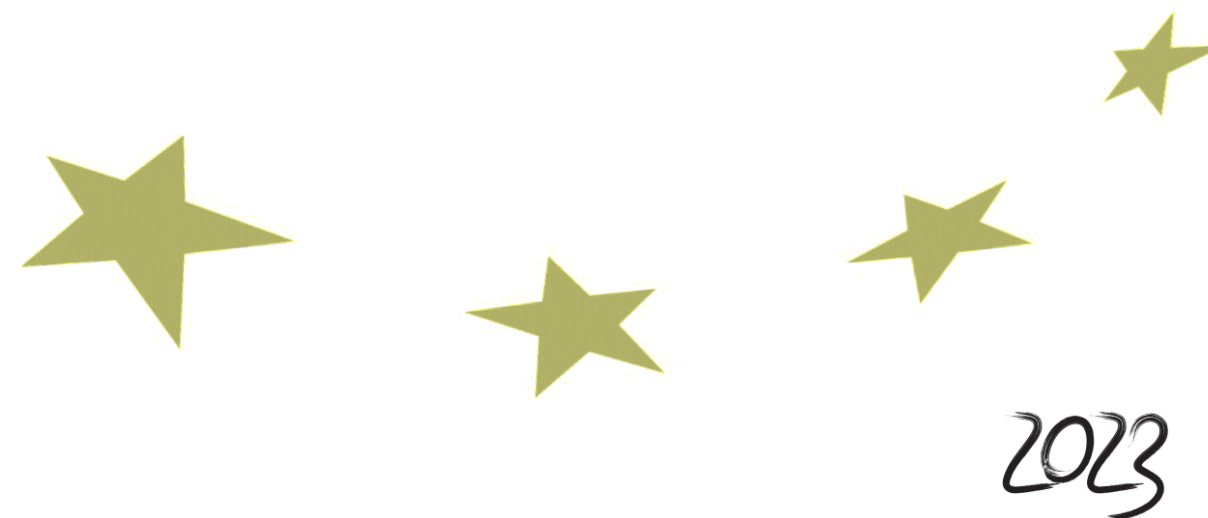

EU Law Journal

Volume 8, Number 1

www.eulawjournal.eu

EU Law Journal

The scientific peer-reviewed EU Law Journal is focused on academic texts, original studies of Slovak as well as foreign authors regarding the EU and EU law. Besides research studies it includes contributions to the discussion on current topics about the EU and EU law as well as book reviews of domestic and foreign authors. Contributions are reviewed by an anonymous reviewing procedure. Further information for authors are available online at www.eulawjournal.eu

Editor in Chief

Dr. habil. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M., Danubius University (Bratislava – Slovak republic)

Editorial Board

Prof. Dr. Elena Boltanova, PhD., Tomsk State University (Tomsk – Russian Federation)

Doc. Dr. Andrea Čajková, PhD., University of Ss. Cyril and Methodius (Trnava – Slovak republic)

Prof. Dr. Cagri Erhan, PhD., Altinbas University (Istanbul - Turkey)

Doc. Dr. Liudmyla Golovko, PhD., National University of Ukraine (Kiev – Ukraine)

Dr. Judit Glavanits, PhD., Szechenyi Istvan University (Győr - Hungary)

Prof. Dr. Nina Ischenko, PhD., Gomel State University (Sukhoi – Belarus)

Doc. JUDr. PhDr. mult. Libor Klimek, PhD., Matej Bel University (Banská Bystrica – Slovak republic)

Doc. JUDr. Andrej Králik, PhD., LL.M., EUIPO (Alicante – Spain)

pplk. doc. PhDr. Ing. Kristína Králiková, PhD., MBA., Academy of the Police Force (Bratislava - Slovakia)

Prof. Dr. habil. Péter Miskolczi Bodnár, CSc., Karoli Gaspar University (Budapest - Hungary)

Prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc., Economic University (Bratislava – Slovak republic)

Dr. Štefan Nebeský, Ph.D., M.E.S., European Banking Authority (London – Great Britain)

Prof. Ing. Peter Plavčan, CSc., Comenius University (Bratislava – Slovak republic)

Doc. JUDr. Pavel Svoboda, Ph.D., D.E.A., Charles University (Prague – Czech republic)

Published by
IRIS - Vydavateľstvo a tlač, s. r. o.
Žitavská 14
820 13 Bratislava, Slovak republic
IČO 35 926 376
in cooperation with
Danubius University
Janko Jesenský Faculty of Law
Richterova 1171
925 21 Sládkovičovo, Slovak republic
Email: info@eulawjournal.eu

Volume 8, Number 1
Periodicity: twice a year
Issued: January 2023

© EU Law Journal 2023

EV 5318/16
ISSN 2453-7098

Content of Issue 1/2023

Obligation of national courts to take into account the decisions of the European Commission? (Part 1)
Rastislav Funta & Dirk Buttler

Settlement procedure in the European Union (EU) - Negotiations Between the European Commission and Cartel Participants
Rastislav Funta & Michal Ďuriš

UN peacekeeping concept from International law perspective
Andreas Schultz

Obligation of national courts to take into account the decisions of the European Commission? (Part 1)

Rastislav Funta & Dirk Buttler

Danubius University

Abstract

Ensuring the uniform application of Union law is considered to be the foundation of the EU and its assurance is a prerequisite for the functioning of the community of states. The uniform application of EU competition rules is not an end in itself, but rather a crucial component in the development of the EU's internal market. The aim of the paper is to examine whether and to what extent national courts are obliged to take the decisions of the European Commission into account in their decision-making practice. As a result, the article examines whether and to what extent national courts (and authorities) should take such decisions into consideration under primary law, as well as how this is reflected in secondary law (Article 16 of Regulation 1/2003).

Key words

EU Law, European Commission, Primary Law, Secondary Law

1. Úvod

Európska komisia vďačí za svoju existenciu a právomoci právu Únie. Na druhej strane vnútroštátne súde sú zriadené a fungujú na základe práva členských štátov. Oblasť práva posudzovaná v rámci tohto príspevku, právo hospodárskej súťaže EÚ, vychádza výlučne z práva EÚ,¹ ktoré uplatňuje tak Európska komisia, ako aj vnútroštátne súde, pričom vnútroštátne súde majú brať do úvahy vnútroštátne procesné, protimonopolné, občianske a ústavné právo.² Základný vzťah medzi právnymi systémami EÚ a vnútroštátnymi právnymi systémami je preto dôležitým základom pre rozdelenie kompetencií a spolupráce medzi Európskou komisiou a vnútroštátnymi súdmi.

¹ Svoboda, P.: Úvod do Evropského práva. 6. vydání, Praha: C.H.Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-752-1.

² Števec, M. a kol.: Civilné právo procesné. Bratislava: Eurokódex, 2013, ISBN 978-80-89447-96-1; Karas, V. - Králik, A.: Právo Európskej únie. Bratislava: C.H.Beck, 2012, ISBN 978-80-7179-287-1; Lazar, J. - Dulak, A., Dulaková-Jakúbeková, D. - Jurčová, M. - Kírstová, K. - Novotná, M. - Muriň, P.: Občianske právo hmotné 2. Závazkové právo: Právo duševného vlastníctva. Bratislava: Iuris Libri, 2018, ISBN 978-80-8963-535-1; Orosz, L. - Svák, J.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, ISBN 978-80-571-0380-6.

Európska komisia má priamy administratívny vplyv na hospodársky život v členských štátoch tým, že monitoruje dodržiavanie protimonopolných predpisov spoločnosťami a členskými štátmi ako aj dohliada na činnosti členských štátov v oblasti štátnej pomoci. Medzi priamo aplikovateľné normy patria predovšetkým čl. 101, 102 ZFEÚ, teda ústredné ustanovenia protimonopolného práva EÚ, a posledná veta čl. 108 ods. 3 ZFEÚ, ktoré musia uplatňovať vnútroštátne súde. Otázka, či a do akej miery skutočne existuje povinnosť vnútroštátnych súdov prihliadať pri rozhodovaní na rozhodnutia Európskej komisie, bude predmetom ďalšej analýzy. Druhá kapitola skúma rozsah, či a v akom všeobecnej povinnosti vnútroštátnych súdov brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie možno odvodiť z primárneho práva EÚ. Preto sa bude najskôr skúmať opodstatnenosť takejto povinnosti a následne jej hranice. V tretej kapitole sa zohľadnia aj povinnosti sekundárneho právneho posudzovania v protimonopolnom práve EÚ (čl. 16 nariadenia 1/2003).³

2. Povinnosť zohľadňovať rozhodnutia Európskej komisie národnými súdmi (a orgánmi) na základe primárneho práva EÚ?

2.1. Odôvodnenie povinnosti zohľadnenia rozhodnutí Európskej komisie na základe primárneho práva

V priebehu vývoja judikatúry SDEÚ uviedol množstvo argumentov, aby (potenciálne) rozhodnutia Európskej komisie zohľadnili vnútroštátne súde (a orgány). Vo veci *Walt Wilhelm*⁴ argumentoval doktrínou *effet utile*.⁵ V rozhodnutiach *BRT-I*,⁶ *Delimitis/Henninger Bräu*,⁷ *Dijkstra/Friesland*,⁸ *TWD*⁹

³ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82.

⁴ C-14/68, *Walt Wilhelm* a ďalší proti *Bundeskartellamt*, ECLI:EU:C:1969:4.

⁵ *Effet utile* slúži na zdôraznenie určitého aspektu právnej normy za účelom jej aplikácie a vychádza z teleologickej metódy výkladu, mnohokrát pri riešení konfliktu základných záujmov a princípov, avšak vždy v rámci tej fundamentálnej zásady, v ktorej zmysle je použitý, a za súčasného rešpektovania ostatných právnych zásad, ktoré s jeho použitím nie sú v rozpore. Tichý, L.: *Effet utile* v právu EU. In: *Právnik*, 2015, č. 2, ISSN 0231-6625.

⁶ C-127/73, *Belgische Radio en Televisie a société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs* proti *SV SABAM* a *NV Fonior*, ECLI:EU:C:1974:6.

⁷ C-234/89, *Stergios Delimitis* proti *Henninger Bräu AG*, ECLI:EU:C:1991:91.

označil SDEÚ za podstatný základ svojho postavenia zásadu právnej istoty. Hlavným princípom v prípade SFEI (ako vo veci *Delimitis/Henninger Bräu*) bola jednotna právnej praxe. V rozhodnutí *Masterfoods*¹⁰ sa SDEÚ primárne zameriava na princíp lojality. V prípade *Lufthansa/Hahn Airport*¹¹ SDEÚ tiež argumentoval princípom lojality a opäť poukázal na praktickú účinnosť primárneho práva. V literatúre sa uvádza nadradenosť práva Únie alebo záväzná povaha čl. 288 ods. 4 ZFEÚ ako odôvodnenie povinnosti zohľadniť túto skutočnosť.¹²

a) Zásada právnej istoty

Princíp právneho štátu bol už dávnejšie uznaný ako nepísaná súčasť komunitárneho práva SDEÚ, a je dnes začlenený do primárneho práva v čl. 2 veta 1 ZEÚ. Kľúčovou súčasťou právneho štátu je právna istota. Táto zásada vyžaduje, aby právna úprava bola jasná a presná, tak, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli bez akýchkoľvek pochybností poznať svoje práva a povinnosti a podniknúť primerané kroky. Zásada právnej istoty zahŕňa aj také skupiny prípadov, ako je zákaz retroaktivity a ochrana legitímnych očakávaní, pričom legitímne očakávania sú primárne zamerané na ochranu legitímnych záujmov občanov pred záujmami Únie v oblasti presadzovania práva. Skutočnosť, že vnútroštátne súdy sú povolané priamo uplatňovať právo Únie, je vyjadrením dôvery, ktorú právny poriadok Únie vkladá do ich právomoci. Je otázne, či princíp právnej istoty, ktorého prameňom sú v podstate spoločné právne princípy členských štátov, môže slúžiť ako samostatný právny prameň, alebo by mal byť skôr chápaný ako pravidlo pre výklad (písomného) primárneho práva. Možno tiež tvrdiť, že princíp právnej istoty ako výraz právneho štátu prinajmenšom špecifikuje jednotné uplatňovanie práva Únie. Právna istota je zabezpečená, ak skutočnosť určené Európskou komisiou, na ktorých je založené konečné rozhodnutie, už nemožno spochybniť pred vnútroštátnymi súdmi.

a) Zásada právnej istoty

Princíp právneho štátu bol už dávnejšie uznaný ako nepísaná súčasť komunitárneho práva SDEÚ,¹³ a je dnes začlenený do primárneho práva v čl. 2 veta 1 ZEÚ. Kľúčovou súčasťou právneho štátu je právna istota.¹⁴ Táto zásada vyžaduje, aby právna úprava bola jasná a presná, tak, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli bez akýchkoľvek pochybností poznať svoje práva a povinnosti a podniknúť primerané kroky. Zásada právnej istoty zahŕňa aj také skupiny prípadov, ako je zákaz retroaktivity a ochrana legitímnych očakávaní, pričom legitímne očakávania sú primárne zamerané na ochranu legitímnych záujmov občanov pred záujmami Únie v oblasti presadzovania práva.¹⁵ Skutočnosť, že vnútroštátne súdy sú povolané priamo uplatňovať právo Únie, je vyjadrením dôvery, ktorú právny poriadok Únie vkladá do ich právomoci. Je otázne, či princíp právnej istoty, ktorého prameňom sú v podstate spoločné právne princípy členských štátov, môže slúžiť ako samostatný právny prameň, alebo by mal byť skôr chápaný ako pravidlo pre výklad (písomného) primárneho práva.¹⁶ Možno tiež tvrdiť, že princíp právnej istoty ako výraz právneho štátu prinajmenšom špecifikuje jednotné uplatňovanie práva Únie. Právna istota je zabezpečená, ak skutočnosť určené Európskou komisiou, na ktorých je založené konečné rozhodnutie, už nemožno spochybniť pred vnútroštátnymi súdmi.

b) Zásada lojality

V rozhodnutí *Masterfoods* podľa protimonopolného práva únie sa SDEÚ v podstate odvolával na požiadavku lojality (vtedy v čl. 10 Zmluvy o ES, teraz čl. 4 ods. 3 ZEÚ), aby odôvodnil povinnosť túto skutočnosť zohľadniť. Na základe tejto zásady majú členské štáty EÚ jednak pozitívny záväzok (prijať všetky opatrenia v súvislosti s podporou EÚ pri plnení jej úloh) a jednak negatívny záväzok (zdržať sa konania ktoré by ohrozilo realizáciu cieľov zmluvy). Výkladová suverénita SDEÚ¹⁷ sa považuje za obmedzenú a vníma sa ako povinnosť rešpektovať národnú identitu členských štátov a ich základné štátne funkcie, čo v zásade zahŕňa aj procesné právo. Z tohto dôvodu môže čl. 4 ods. 3 ZEÚ zaviazat' členské štáty k

⁸ C-319/93, C-40/94 a C-224/94, Hendrik Evert Dijkstra proti Friesland (Frico Domo) Coöperatie BA a Cornelis van Roessel a ďalší proti De coöperatieve union Zuivelcoöperatie Campina Melkunie VA a Willem de Bie a ďalší proti De Coöperatieve Zuivelcoöperatie Campina Melkunie BA, ECLI:EU:C:1995:433.

⁹ C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH proti Spolkovej republike Nemecko, ECLI:EU:C:1994:90.

¹⁰ C-344/98, *Masterfoods Ltd* proti *HB Ice Cream Ltd*, ECLI:EU:C:2000:689.

¹¹ Spolkový súdny dvor (BGH), rozsudok z 10.2.2011 - I ZR 136/09 - *Letisko Frankfurt-Hahn*; C-284/12, *Deutsche Lufthansa AG* proti *Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH*, ECLI:EU:C:2013:755.

¹² Borchardt, K. D.: *Die rechtlichen Grundlagen der Europäischen Union*. 7. überarbeitete Auflage. Bern: UTB Verlag, 2020, ISBN 978-3-8252-5278-6.

¹³ C-101/78, *Granaria BV* proti *Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten*, ECLI:EU:C:1979:38.

¹⁴ Večera, M. - Gerloch, A. - Schlosser, H. - Beran, K. - Rudenko, S.: *Teória práva*. Bratislava: Eurokódex, 2007, ISBN 978-80-8936-321-6.

¹⁵ Funta, R.- Golovko, L. - Juriš, F.: *Európa a Európske právo*. 2. doplnené a rozšírené vydanie, Brno: MSD, 2020, ISBN 978-80-7392-334-1; Mazák, J. - Jánošíková, M.: *Základy práva Európskej únie*. Bratislava: Iura Edition, 2009, ISBN 978-80-8078-289-4.

¹⁶ Tridimas, T.: *Fundamental Rights, General Principles of EU Law, and the Charter*. In: *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, Vol. 16, 2014, ISSN 1528-8870.

¹⁷ Šmejkal, V. - Svobodová, M.: *ECJ's New Role – Guardian of Open but not Socially Inclusive Europe?*. *Eastern European Journal of Transnational Relations*. No. 2, 2018.

účinnému presadzovaniu práva hospodárskej súťaže EÚ, nie je však zrejmé, že zásada lojality v skutočnosti zahŕňa povinnosť vnútroštátnych súdov brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie na úkor vnútroštátnych súdov. Zdá sa, že čl. 4 ods.3 ZEÚ má význam aj pre vnútroštátne súdy ako súčasť členských štátov. Podľa tohto ustanovenia „členské štáty... musia prijať všetky vhodné opatrenia... na splnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo aktov inštitúcií Únie“. Okrem toho by mali podporovať EÚ „pri plnení jej úlohy“ a „zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Únie“. Požiadavka lojality je však formulovaná široko a v zmysle rovnocenného, vzájomného záväzku spolupracovať sama sebe nezaručuje žiadnu hierarchiu v prospech Európskej komisie. V skutočnosti dokonca aj Európska komisia uznáva, že súdy členských štátov (a orgány hospodárskej súťaže) majú popri nej ústrednú úlohu pri presadzovaní pravidiel hospodárskej súťaže EÚ. SDEÚ odkázal spoločnosti, ktoré sa neúspešne sťažovali Európskej komisii na údajné porušenie antitrustových pravidiel inou spoločnosťou, do jurisdikcie vnútroštátnych súdov ohľadne presadzovanie práva hospodárskej súťaže.¹⁸ Úlohou Európskej komisie je však podľa čl. 17 ZEÚ presadzovať záujmy EÚ, zabezpečovať uplatňovanie zmlúv a monitorovať „aplikáciu práva Únie“. Preto sa chápe, aj keď nemá právomoc vydávať pokyny súdom členských štátov, ako „strážkyňa zmlúv“, ktorá v systéme súťažného práva zohráva úlohu „primus inter pares“, a tak podporuje celoeurópsky záujem. Z tohto hľadiska má Európska komisia pri implementácii práva Únie osobitnú úlohu. Ak sa navyše princíp právnej istoty zakladá na čl. 4 ods. 3 ZEÚ ako výkladovom pravidle a ak sa to chápe ako prostriedok na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti jednotného vnútorného trhu (čl. 3 ods. 2 ZEÚ, čl. 67 ods. 1 ZFEÚ), ktorý prinajmenšom stanovuje jednotné uplatňovanie práva Únie, možno tvrdiť, že povinnosť lojality vyplýva z povinnosti národných súdov zohľadniť rozhodnutia Európskej komisie, aby sa dosiahol praktický súlad a konzistentnosť v právnom poriadku Únie. Možno tiež tvrdiť, že princípu lojality v spojení s myšlienkou právnej istoty zodpovedá, ak skutočnosti určené Európskou komisiou a použité ako základ pre rozhodnutie zohľadňujú aj súdy. Týmto spôsobom požiadavka lojality naplňa svoju funkciu vyhýbania sa konfliktom.¹⁹

c) Právo hospodárskej súťaže EÚ

Čl. 101 až 105 ZFEÚ neobsahujú žiadne ustanovenia, ktoré by výslovne upravovali vzťah medzi Európskou komisiou a vnútroštátnymi súdmi. Možno si však položiť otázku, či z rozdelenia kompetencií v čl. 104, 105 ZFEÚ možno odvodiť povinnosť vnútroštátnych súdov zohľadňovať rozhodnutia Európskej komisie.

¹⁸ T-480/15, *Agria Polska sp. z o.o. a iní* proti Európskej komisii, ECLI:EU:T:2017:339.

¹⁹ Duriš, M. - Funta, R.: *Praktické prípady z práva Európskej únie*. Brno: MSD, 2021, ISBN 978-80-7392-372-3.

Ukazuje sa, že sekundárne predpisy práva EÚ by mali mať možnosť nahradiť rozdelenie právomocí v čl. 104 ZFEÚ. Čl. 104 ZFEÚ má dnes malý význam, keďže Rada (nariadením 1/2003) vo veľkej miere využíva svoje právomoci podľa čl. 103 ZFEÚ. Podľa čl. 105 ZFEÚ má Európska komisia zabezpečiť „implementáciu zásad stanovených v čl. 101 a 102“ „bez toho, aby bol dotknutý čl. 104“. Podľa čl. 105 ods. 1 veta 2 ZFEÚ na žiadosť členského štátu alebo z vlastného podnetu a v spolupráci s príslušnými orgánmi členských štátov, Európska komisia prešetrí každý prípad. V čl. 105 ods. 2 ZFEÚ sa tiež uvádza, že Európska komisia môže „poveriť členské štáty, aby prijali potrebné nápravné opatrenia, ktorých podmienky a podrobnosti určí“. Čl. 105 ZFEÚ je vnímaný ako základná právomoc Európskej komisie monitorovať konanie spoločností podľa protimonopolného práva²⁰ a určovať smerovanie EÚ v tejto oblasti,²¹ napriek de facto prioritnému uplatňovaniu nariadenia 1/2003. Zo znenia čl. 101 až 105 ZFEÚ nemožno odvodiť povinnosť vnútroštátnych súdov brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie.²² Napriek tomu je potrebné poznamenať, že primárne právo udelilo Európskej komisii trvalú (čl. 105 ZFEÚ) vykonávaciu právomoc, zatiaľ čo orgánom členských štátov len na prechodné obdobie s výhradou iného ustanovenia sekundárneho práva (čl. 104 ZFEÚ). Okrem toho má Európska komisia monitorovaciu funkciu (čl. 105 ods. 1 veta 1 ZFEÚ). V súlade s tým sa čl. 105 ZFEÚ považuje za dôkaz „riadenej decentralizácie“, v rámci ktorej má Európska komisia osobitné práva s cieľom dosiahnuť právnu istotu. SDEÚ tiež argumentoval *effet utile* v prospech povinnosti brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie. Dalo by sa tvrdiť, že autonómne uplatňovanie protimonopolného práva EÚ vnútroštátnymi súdmi nevyhnutne neobmedzuje jeho praktickú účinnosť. Právo Únie platí rovnako vo všetkých členských štátoch a akékoľvek rozdiely v kvalite súdov nemôžu viesť k rozdielom v povinnosti brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie. Možno teda tvrdiť, že aj na základe *effet utile* možno predpokladať, že vnútroštátne súdy sú povinné v zásade brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisie. Okrem toho možno na základe *effet utile* tvrdiť, že vec určená Európskou komisiou ako ústredným orgánom (z hľadiska primárneho práva) a na ktorej je založené konečné rozhodnutie by už nemalo byť možné spochybňovať pred súdmi. Čl. 106 ZFEÚ je dôležitý tak v oblasti protimonopolného práva Únie, ako aj v oblasti práva štátnej pomoci. Táto norma uvádza aj implementačné kompetencie výlučne v prospech

²⁰ C-231/11 P - C-233/11 P, Európska komisia proti Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd, Siemens Transmission & Distribution SA, Nuova Magrini Galileo SpA, ECLI:EU:C:2013:578.

²¹ T-699/14, *Topps Europe Ltd* proti Európskej komisii, ECLI:EU:T:2017:2.

²² Kind, J. a kol.: *Soutěžní právo*. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, ISBN 978-80-7400-806-1.

Európskej komisii a neobsahuje žiadnu úpravu, či národné súdy musia brať do úvahy rozhodnutia Európskej komisii. Čl. 107 a 108 ZFEÚ podľa svojho znenia priznávajú vykonávacie právomoci výlučne Európskej komisii. V oblasti práva štátnej pomoci existuje systematický náznak toho, že rozhodnutia Európskej komisii majú významnú funkciu, dokonca viac ako v protimonopolnom práve Únie. Napokon, oblasť činnosti súdov je tu obmedzenejšia (čl. 108 ods. 3 posledná veta ZFEÚ). Rozhodnutia Európskej komisii v oblasti súťažného práva EÚ často obsahujú výrokovú časť a okrem toho aj vyjadrenia k podstatným (určeným) skutočnostiam a ich právne posúdenie. Tu vzniká otázka, či sa povinnosť v zmysle čl. 288 ods. 4 veta 2 ZFEÚ týka len výrokovej časti alebo aj jej odôvodnenia, t.j. opisu skutočností a/alebo ich posúdenia. Samotný zámer Európskej komisii vydať rozhodnutie nie je rozhodnutím ako takým, a preto sa naň nevzťahuje čl. 288 ods. 4 veta 2 ZFEÚ. Iná situácia by mohla nastať, ak by sa zámer vydať rozhodnutie o hmotnom práve prejavil v opatrení Európskej komisii, ktoré je zase potrebné považovať za rozhodnutie v zmysle čl. 288 ods. 4 ZFEÚ. Najdôležitejšími príkladmi sú rozhodnutia Európskej komisii o začatí konania vo veci formálneho zisťovania štátnej pomoci v súlade s čl. 9 nariadenia 2015/1589,²³ začatie hlavného zisťovacieho konania (fáza II) v rámci kontroly fúzií alebo rozhodnutie v súlade s čl. 2 nariadenia 773/2004²⁴ k otvoreniu konania podľa čl. 7 až 10 nariadenia 1/2003. Z čl. 288 ods. 4 ZFEÚ vyplýva záväzný charakter rozhodnutí týkajúcich sa štátnej pomoci, ktorý musia súdy priamo dodržiavať. To, do akej miery z príslušného regulačného obsahu takýchto rozhodnutí o začatí konania skutočne vyplýva povinnosť zohľadniť túto skutočnosť, je skúmané nižšie.

d) Prednosť práva EÚ

Prednosť práva Únie sa chápe ako pravidlo na riešenie konfliktu s vnútroštátnym právom. Na druhej strane v tomto prípade ide o implementáciu práva EÚ vnútroštátnymi súdmi s (potenciálne) súbežným uplatňovaním Európskou komisiou. Možno si položiť otázku, či zásada prednosti práva Únie sama osebe zahŕňa povinnosť vnútroštátnych súdov zohľadňovať rozhodnutia Európskej komisii pri uplatňovaní práva EÚ. Rozhodnutia Európskej komisii sa však považujú aj za sekundárne právo, a preto majú pri aplikácii práva EÚ prednosť. Okrem toho, prednosť práva EÚ má zásadný význam pre vnútroštátne súdy pri uplatňovaní práva Únie. V tomto smere môže dôjsť ku konfliktom napríklad vtedy, ak sú vnútroštátne procesné pravidlá, ako je právna sila vnútroštátneho rozhodnutia, v rozpore s výkladom práva Únie v rozhodnutí Európskej komisii vnútroštátnym súdom.

²³ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

²⁴ Nariadenie Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 a 82 Zmluvy o založení ES.

V súlade s čl. 4 ods. 3 ZEU a čl. 288 ods. 4 veta 4 ZFEÚ, prednosť práva Únie hovorí aj o povinnosti vnútroštátnych súdov zohľadniť túto skutočnosť.

3. Literatúra

Borchardt, K. D.: Die rechtlichen Grundlagen der Europäischen Union. 7. überarbeitete Auflage. Bern: UTB Verlag, 2020, ISBN 978-3-8252-5278-6.

Đuriš, M. - Funta, R.: Praktické prípady z práva Európskej únie. Brno: MSD, 2021, ISBN 978-80-7392-372-3.

Funta, R.- Golovko, L. - Juriš, F.: Európa a Európske právo. 2. doplnené a rozšírené vydanie, Brno: MSD, 2020, ISBN 978-80-7392-334-1.

Karas, V. - Králik, A.: Právo Európskej únie. Bratislava: C.H.Beck, 2012, ISBN 978-80-7179-287-1

Kind, J. a kol.: Soutěžní právo. 3. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, ISBN 978-80-7400-806-1.

Lazar, J. - Dulak, A., Dulaková-Jakúbeková, D. - Jurčová, M. - Kirstová, K. - Novotná, M. - Muriň, P.: Občianske právo hmotné 2. Záväzkové právo: Právo duševného vlastníctva. Bratislava: Iuris Libri, 2018, ISBN 978-80-8963-535-1.

Orosz, L. - Svák, J.: Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava: Wolters Kluwer, 2021, ISBN 978-80-571-0380-6.

Mazák, J. – Jánošíková, M.: Základy práva Európskej únie. Bratislava: Iura Edition, 2009, ISBN 978-80-8078-289-4.

Svoboda, P.: Úvod do Evropského práva. 6. vydání, Praha: C.H.Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-752-1.

Šmejkal, V. - Svobodová, M.: ECJ's New Role – Guardian of Open but not Socially Inclusive Europe?. Eastern European Journal of Transnational Relations. No. 2, 2018.

Števec, M. a kol.: Civilné právo procesné. Bratislava: Eurokódex, 2013, ISBN 978-80-89447-96-1.

Večera, M. - Gerloch, A. - Schlosser, H. – Beran, K. - Rudenko, S.: Teória práva. Bratislava: Eurokódex, 2007, ISBN 978-80-8936-321-6.

Tichý, L.: Effet utile v právu EU. In: Právník, 2015, č. 2, ISSN 0231-6625.

Tridimas, T.: Fundamental Rights, General Principles of EU Law, and the Charter. In: Cambridge Yearbook of European Legal Studies, Vol. 16, 2014, ISSN 1528-8870.

Settlement procedure in the European Union (EU) - Negotiations Between the European Commission and Cartel Participants

Rastislav Funta & Michal Ďuriš
Danubius University

Abstract

As part of the enforcement of EU law, the settlement procedure provides space to the European Commission and cartel participants to reach a consensus that serves different purposes. The aim of this article is to give a look at the settlement process and answer the following questions: what is the profit and loss for the European Commission and companies? Does the settlement procedure contribute to legality? Is the scope of the infringement against the same company the same in the context of the cartel settlement as well as in the ordinary procedure? Does the settlement procedure contain loopholes for companies which allow them to act in bad faith and benefit from it?

Key words

EÚ, European Commission, Competition law, Cartel

1. Úvod

Vo svete otvoreného trhu sú konkurenti schopní si navzájom konkurovať ako aj navzájom nespolupracovať s cieľom narušiť proces hospodárskej súťaže. Inými slovami, hospodárska súťaž vyžaduje od podnikov, aby konali nezávisle od seba a znášali konkurenčný tlak. Kartely, t.j. dohody medzi konkurentmi, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, sú už dlho problémom slobodných trhových hospodárstiev. Nie je prekvapujúce, že všetky systémy súťažného práva odsudzujú tvrdé kartely, aj keď sa môžu líšiť v spôsoboch akými môžu byť takéto kartely stíhané a trestané. Európska komisia preto v roku 2008 zaviedla konanie o urovnaní ako nový nástroj presadzovania práva s cieľom urýchliť administratívny proces v prípade kartelov. Cieľom tejto práce je ponúknuť prehľad a kritickú analýzu tohto konania Európskej komisie v oblasti presadzovania práva v oblasti hospodárskej súťaže. Zároveň budeme skúmať potenciálne riziká a/alebo medzery v tomto nástroji presadzovania práva.¹ Vzhľadom na historicky krátke obdobie jeho existencie a malý počet úspešne vyriešených prípadov od jeho zavedenia existuje niekoľko problémov, ktoré treba riešiť, aby sme ho lepšie pochopili.

¹ WHISH, R., BAILEY, D., Competition Law, 7. Edition, Oxford: Oxford University Press, 2012.

Na dosiahnutie tohto cieľa je logické sa najskôr zaoberať definíciou a rozsahom jeho použitia. Následne bude konanie o urovnaní porovnané s ostatnými nástrojmi EÚ na presadzovanie práva, tzv. politika zhovievavosti (leniency program),² rozhodovanie o záväzkoch a podmienená kontrola fúzií. Prostredníctvom tohto porovnania budú rokovania medzi Európskou komisiou a podnikmi v oblasti presadzovania práva hospodárskej súťaže objasnené na jednotlivých situáciách. Následne budú zodpovedané tri predbežné otázky aby sa vytvoril obraz, ktorý prinesie hlbšie pochopenie toho, prečo dochádza k účasti na konaní o urovnaní: Čo sa konaním o urovnaní "urovnáva"? Aký je zisk a strata pre Európsku komisiu a podniky? Čo je za procesom urovnania?

2. Konanie o urovnaní ako jeden z prostriedkov presadzovania práva Európskej komisie

S cieľom vyhnúť sa dlhodobým a nákladným súdnym sporom boli vyvinuté nástroje, ako napríklad politika zhovievavosti (leniency program), rozhodovanie o záväzkoch, podmienená kontrola fúzií a konanie o urovnaní vo forme verejno-súkromných dialógov. Tieto dialógy sa sústreďujú na interakciu a vzájomnú vôľu medzi Európskou komisiou a podnikmi na vyriešenie spornej otázky, čo podporuje vzájomný prínos v oblasti presadzovania práva. Európska komisia a podniky komunikujú navzájom pred tým, ako sa priamo obrátia na súd s cieľom zastaviť porušovanie právnych predpisov EÚ v oblasti hospodárskej súťaže.³ To šetri administratívne zdroje Európskej komisie a podporuje lepšie presadzovanie práva EÚ. Spomedzi týchto nástrojov je postup urovnania bez konfrontačným spôsobom presadzovania práva, ktorý slúži na skrátenie administratívneho konania. Na zistenie toho, ako funguje tento verejno-súkromný dialóg, je potrebné zvážiť tieto aspekty: vymedzenie a rozsah uplatňovania konania o urovnaní, ako aj jeho rozdiely s ostatnými tromi nástrojmi EÚ na presadzovanie práva v oblasti hospodárskej súťaže.

² KRÁLIK, A., Coexistence of leniency programmes of the EU and of the Member States in the light of recent case-law of the EU Court of Justice, In. EU Law Journal. Vol. 1, 2016, No. 2.

³ FUNTA, R., GOLOVKO, L., JURÍŠ, F. Európa a európske právo, Brno: MSD, 2020.

2.1. Konanie o urovnaní

Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž (GR Comp) Európskej komisie predstavilo v júni 2008 tento spôsob riešenia sporov. 19. mája 2010 bolo oznámené prvé urovnanie v prípadoch týkajúcich sa čipov s dynamickou pamäťou s priamym prístupom (DRAM). V roku 2013 Joaquín Almunia, bývalý komisár EÚ pre hospodársku súťaž odvážne predpovedal, že "približne polovica" prípadov kartelov Európskej komisie sa vyriešila v rámci konania o urovnaní. Vo všeobecnosti sa realizuje konanie o urovnaní, keď podniky pripustia námietky Európskej komisie na urovnanie prípadu kartelu. Európska komisia skúma záujem podnikov o účasť na procese urovnania. Podniky potvrdzujú svoj záujem na tom, aby sa usilovali o urovnanie v dobrej viere⁴ s Európskou komisiou prostredníctvom písomného vyhlásenia. Európska komisia následne uskutoční tri kolá rokovanií o urovnaní. Keď sú podniky presvedčené, že Európska komisia má silnú vyjednávaciu pozíciu, vzhľadom na dôkazy zhromaždené počas vyšetrovania a vlastný vnútorný audit môžu priznať svoju účasť na karteli a akceptovať zodpovednosť za kartelovú dohodu. Po predložení návrhu na urovnanie podniky dobrovoľne uznávajú svoje porušenia a rozhovory o urovnaní sa považujú za ukončené. Európska komisia potom na základe tohto návrhu na urovnanie odošle podnikom oznámenie o výhradách. Následne sa poskytne časovo obmedzené obdobie na odpoveď na vyhlásenie o námietkach. Bez akýchkoľvek ďalších procesných krokov môže Európska komisia prijať konečné rozhodnutie po konzultácii s poradným výborom pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie. Konečné rozhodnutia prijaté Európskou komisiou podliehajú súdnemu preskúmaniu. Cieľom urovnania je, že Európska komisia sa snaží získať "spoločné porozumenie" so všetkými stranami o skutočnostiach a rozsahu možných námietok v danom prípade. Cieľom Európskej komisie pri zavádzaní postupu urovnania je predovšetkým skrátenie dĺžky vyšetrovania. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, konanie o urovnaní sa obmedzuje na prípady kartelov. V tomto prípade sú dohody a/alebo zosúladené postupy medzi dvoma alebo viacerými konkurentmi zamerané na koordináciu ich súťažného správania na trhu a/alebo na ovplyvnenie relevantných parametrov hospodárskej súťaže. Iba Európska komisia môže rozhodnúť, ktorý prípad kartelu je vhodný na urovnanie. Oznámenie Európskej komisie výslovne stanovuje, že právomoc preskúmať postup urovnania v prípadoch kartelov sa priznáva Európskej komisii. Inými slovami, Európska komisia

⁴ Postup urovnania je o snahe strán hľadať spoločné východisko. To vedie k obavám, či by podniky mohli konať v rozpore s dobrou vierou ich účasťou na procese urovnania, aby získali podstatné informácie od Európskej komisie. Existujú dva spôsoby ako možno ukončiť konanie o urovnaní: jednak zo strany Európskej komisie a druhým spôsobom je, že sa podnik rozhodne využiť tzv. „opt-out“ možnosť čo bude mať za následok že sa prípad vráti do štádia riadneho konania, v dôsledku čoho sa vytvorí hybridný prípadový scenár.

si ponecháva širokú mieru voľnej úvahy v súvislosti s rozsahom uplatnenia postupu urovnania. Napriek tomu že neexistuje konkrétne usmernenie ktoré by Európskej komisii určovalo ako postupovať pri výbere prípadu na urovnanie, súčasná prax odhalila rutinný postup Európskej komisie. Ako uviedol riaditeľ útvaru GR Comp pre prípady urovnania kartelov Flavio Laina, Európska komisia zväži nasledovné faktory: (1) počet zúčastnených strán, (2) počet a podiel žiadateľov o program zhovievavosti,⁵ (3) úroveň spolupráce zúčastnených strán, (4) dohodu o pokute, (5) možnosť stanoviť precedens a (6) medzinárodné postupy pri vyšetrowaní kartelov a súkromné vymáhanie nárokov.⁶ Napriek tomu, že vyššie uvedené šesť faktorov nebolo úplne naplnených v rámci praxe, nezabránilo to konaniu o urovnaní. Ak Európska komisia zväži že prípad je vhodný na urovnanie začne konanie po tom, čo vyšetrovanie dospeje k štádiu vypracovania vyhlásenia o námietkach. Verejno-súkromný dialóg v procese urovnania sa zakladá na komunikácii medzi Európskou komisiou a podnikmi, s cieľom dosiahnuť spoločné porozumenie v rokovaniach o urovnaní. Keďže ide o dialóg, podniky nie sú povinné vstúpiť do diskusií o urovnaní. Európska komisia môže uplatniť postup urovnania len na výslovnú žiadosť strán. Európska komisia a zainteresované strany majú právo ukončiť rokovania o urovnaní ešte pred začatím podania žiadosti na urovnanie. Avšak rozhodnutie Európskej komisie na prerušenie urovnania je konečné.

3. Rozdiely medzi konaním o urovnaní a inými nástrojmi

Európska komisia nie je orgánom EÚ s neobmedzeným personálom.⁷ Európska komisia je neustále konfrontovaná s vonkajším tlakom vyžadujúcim vyššiu efektívnosť práce a lepšie využívanie vlastných zdrojov. Táto časť sa zameria na porovnanie rozdielov medzi konaním o urovnaní a troma ďalšími nástrojmi - politikou zhovievavosti, rozhodovaním o záväzkoch a podmienenou kontrolou fúzií.

3.1. Politika zhovievavosti

V súlade s politikou Európskej komisie týkajúcou sa politiky zhovievavosti je prvému podniku, ktorý informuje Európsku komisiu o existencii protisúťažného postupu, ktorého je členom a ktorého informácie umožnia Európskej komisii zistiť porušenie čl. 101 ZFEÚ, umožnené získať imunitu voči akejkolvek pokute.⁸ Ďalší podnik spolupracujúci

⁵ FIALA, T., Postihování kartelových dohod v rámci programu shovívavosti, In. Právní rádce, 2003, č. 11.

⁶ NERUDA, R., Náhrada škody způsobené protisoutěžním jednáním jako způsob soukromého vymáhání antimonopolního práva, In. Právní rozhledy, 2005, No. 12.

⁷ KALESNÁ, K., HRUŠKOVIC, I., ĎURIŠ, M., Európske právo, Bratislava: PF UK, 2012.

⁸ SVOBODA, P., MUNKOVÁ, J., KINDL, J., Soutěžní právo, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012; SIMAN, M.,

s Európskou komisiou počas vyšetrovania poskytnutím dôležitých dôkazov, môže dostať zníženie pokuty o 20 až 50%. Zníženie pokuty sa značne líši v závislosti od načasovania a významnej pridanej hodnoty poskytnutých informácií a dôkazov. S početnými aplikáciami a priemerne štyrmi žiadosťami za mesiac sa politika zhovievavosti ukázala ako nesmierne úspešná. Pomáha destabilizovať kartely⁹ a uľahčuje zhromažďovanie informácií a údajov o porušeníach práva hospodárskej súťaže. Postup urovnania naopak podporuje samostatný cieľ a dopĺňa program zhovievavosti. Postup vyrovnania má za cieľ zjednodušiť a urýchliť správne konanie, zatiaľ čo zhovievavosť je vyšetrovacím nástrojom zameraným na odhalenie prípadov kartelov a zhromažďovanie dôkazov, čím sa ušetrí ľudské zdroje.

3.2. Rozhodnutia o záväzkoch

Rozhodnutia o záväzkoch sú určené na ukončenie vyšetrovania porušenia čl. 101 a/alebo 102 ZFEÚ tým, že záväzok kontrolovaných podnikov je právne záväzný. Rozhodnutia o záväzkoch sa prijímajú na základe čl. 9 nariadenia (ES) č. 1/2003.¹⁰ Príkladom môže byť prípad Coca-Cola.¹¹ V prípade Coca-Cola Európska komisia prijala záväzky od spoločnosti Coca-Cola týkajúce sa jej údajného zneužitia dominantného postavenia na trhu. Takéto záväzky zabránili spoločnosti Coca-Cola uzavrieť výhradné dohody s obchodmi ponúkajúc im cieľové alebo rastové zľavy. Bol to aj prvý prípad rozhodnutia založeného na záväzkoch vo vzťahu k čl. 102 ZFEÚ. V rozhodnutiach o záväzkoch sa záväzky stávajú právne záväznými a zabezpečuje sa, že už neexistujú dôvody na prijatie opatrení zo strany Európskej komisie. Umožňujú rýchlejšie riešenie problémov hospodárskej súťaže na základe spolupráce. Naopak, rozhodnutia o urovaní sa predpokladajú len v prípadoch kartelov prijatých podľa čl. 7 a 23 nariadenia (ES) č. 1/2003, ktoré sú štandardným právnym základom pre rozhodnutia Európskej komisie konajúcej proti porušovaniu čl. 101 a 102 ZFEÚ. Postup urovnania končí konečným rozhodnutím Európskej komisie, ktorým sa preukáže existencia porušenia, pričom sa opisujú a preukazujú všetky príslušné skutočnosti, ktoré vyžadujú ukončenie porušovania a uloženie pokuty. Ide o precedens, ktorý je platný na preukázanie opakovaného výskytu následných podobných porušení, a zabraňuje prijatiu iného rozhodnutia pre rovnaké skutočnosti a podľa toho istého právneho základu zo strany Európskej

SLAŠŤAN, M., Primárne právo EÚ, Bratislava: Euroiuris, 2010.

⁹ FUNTA, R., Legal & economic analysis of cartels, their enforcement and the leniency program, In. Danube Law and Economic review, 2012, Issue 2.

¹⁰ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy.

¹¹ COMP/A.39.116/B2 - Coca-Cola.

komisie alebo ktoréhokoľvek vnútroštátneho orgánu pre hospodársku súťaž v EÚ. Rozhodnutia o záväzkoch sú navyše flexibilnejším nástrojom presadzovania právnych predpisov pre podniky. V porovnaní s konaním o urovaní sú podniky obmedzené v rozsahu rokování. Nemajú flexibilitu a môžu iba diskutovať o skutočnostiach týkajúcich sa porušovania práva a možnej odhadovanej pokuty. Podniky sa môžu rozhodnúť, že uznajú porušenie alebo sa rozhodnú vystúpiť z dohody. Napriek tomu sa obidva tieto nástroje používajú na dosiahnutie spoločného porozumenia medzi Európskou komisiou a podnikmi, ako aj na podporu efektívnosti. Napríklad, ako ukázalo vyšetrovanie spoločnosti Microsoft¹² z roku 2009, rozhodnutia o záväzkoch značne skrátia čas potrebný na uzavretie prípadu. V tomto prípade spoločnosť Microsoft bola vyšetrovaná, pretože viazala internetový prehliadač Internet Explorer k operačnému systému Windows PC. Takéto viazanie porušuje právo hospodárskej súťaže EÚ tým, že zneužíva dominantné postavenie na trhu.¹³ Spoločnosť Microsoft sa zaviazala ponúknuť európskym používateľom Windows možnosť voľby medzi rôznymi webovými prehliadačmi a umožniť výrobcovi a používateľovi počítačov možnosť vypnúť program Internet Explorer.

3.3. Podmienená kontrola fúzií

Zvýšená hospodárska súťaž v rámci jednotného európskeho trhu a globalizácia zvyšujú príťažlivosť spoločností k spájaniu. Fúzia je užitočná metóda pre spoločnosti, aby získali väčší vplyv na trhu alebo napredovali v podnikaní. Takáto obchodná transakcia však nesmie presiahnuť určitý rozsah, čo by mohlo významne narušiť účinnú hospodársku súťaž v EÚ. Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004¹⁴ stanovuje právny základ pre Európsku komisiu pre kontrolu a preskúvanie navrhovaných zlúčení podnikov. Cieľom je predchádzať možným škodlivým¹⁵ účinkom na hospodársku súťaž. Európska komisia musí byť informovaná o každej fúzii s významom pre EÚ pred jej realizáciou, keď ročný obrat

¹² Vec IP/09/1941, Európska komisia prijala "rozhodnutie, ktoré prináša právne záväzné záväzky ponúkané spoločnosťou Microsoft na zvýšenie konkurencie na trhu webových prehliadačov." Záväzky sa týkajú obáv Komisie, že spoločnosť Microsoft mohla viazať svoj internetový prehliadač Internet Explorer na operačný systém Windows PC v rozpore s pravidlami EÚ týkajúcimi sa zneužívania dominantného postavenia na trhu (čl. 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie - ZFEÚ). Spoločnosť Microsoft sa zaväzuje ponúknuť európskym používateľom Windows možnosť voľby medzi rôznymi webovými prehliadačmi a umožniť výrobcovi a používateľovi počítačov možnosť vypnúť internetový tento prehliadač."

¹³ FUNTA, R., Abuse of a dominant position in EU and US Law, 1. Edition, Brno: Tribun EU, 2010.

¹⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi.

¹⁵ KRÁLIK, A., Náhrada škody spôsobenej porušením súťažného práva, Bratislava: C.H.Beck, 2014.

kombinovaných podnikov presahuje stanovené prahové hodnoty z hľadiska celosvetového a európskeho predaja. Európska komisia vykoná preskúmanie tohto navrhovaného zlúčenia. Ak podniky ustoja preskúmanie zo strany Európskej komisie, fúzia bude schválená. V opačnom prípade, v závislosti od situácie, môžu podniky rokovať s Európskou komisiou, že podniknú kroky na odstránenie pravdepodobného narušenia hospodárskej súťaže. Takéto správanie sa považuje za nápravné opatrenie súvisiace s fúziou. Ak je Európska komisia spokojná s navrhovanými záväzkami pri udržiavaní alebo obnovení hospodárskej súťaže na trhu, poskytne súhlas na pokračovanie vo fúzii. Potom sleduje, či zlučované spoločnosti plnia svoje záväzky a môže zasiahnuť, pokiaľ tomu tak nie je. Inými slovami, podniky môžu uskutočniť zamýšľanú fúziu pod podmienkou, že spĺňajú požiadavky Európskej komisie. Pri porovnaní s postupom urovnania sa oba nástroje uskutočňujú spôsobom verejno-súkromného dialógu medzi Európskou komisiou a podnikmi s cieľom dosiahnuť spoločný cieľ a slúžiť účelu presadzovania práva hospodárskej súťaže. Vyjednávacie však existuje len v prípade podmienenej kontroly fúzií, kde podniky môžu navrhnúť záväzok, ktorý majú v úmysle vykonať. Pri konaní o urovaní sa rokovanie obmedzuje na základné prvky ako sú otázky týkajúce sa prípadu a pravdepodobné pokuty, a nie na vyjednávanie o rozsahu porušenia. Okrem toho sa v prípade existujúceho porušenia uplatňuje postup urovnania, zatiaľ čo podmienená kontrola fúzií sa vykonáva predtým, ako sa takáto ujma stane.

4. Predbežné otázky týkajúce sa postupu urovnania

Pri analýze konania o urovaní je potrebné diskutovať o otázkach ako napr. čo konanie o urovaní "urovnáva"? Aký je zisk a strata na strane podnikov, ako aj na strane Európskej komisie? Čo je za procesom urovnania z pohľadu podniku a Európskej komisie?

4.1. Čo konanie o urovaní "urovnáva"?

Urovnávacie konanie má za cieľ vytvoriť účinnú cestu na spracovanie prípadov kartelu. Európska komisia uviedla, že neslúži ako fórum pre rokovanie o existencii porušenia alebo o výške pokuty alebo sankcie. Posolstvo Európskej komisie je jasné: "Tieto diskusie sa netýkajú vyjednávania alebo rokovania. Komisia nebude rokovať o dôkazoch alebo námietkach."¹⁶ Dosiahnutím úspešného urovnania sa od podnikov očakáva že uznajú svoju účasť a zodpovednosť za kartelovú dohodu. Napríklad po tom ako podnik podal návrh na urovanie nie je možné požiadať o ústne vypočutie. Vzhľadom na to, že v rámci konania o urovaní je nemysliteľné, že zúčastnené strany budú môcť upustiť od ich práva na odvolanie vyvstáva otázka, čo podniky očakávajú od konania o urovaní. Motiváciou podnikov zúčastniť sa na konaní o urovaní je 10-percentné zníženie pokuty.

¹⁶ Európska komisia, vyhlásenie 07/722.

Zľava z pokuty až do 10 % však nie je taká veľká ako to, čo je možné dosiahnuť pomocou iných opravných prostriedkov (napr. politikou zhovievavosti), čo môže znížiť príťažlivosť postupu urovnania. Konanie o urovaní funguje tak, že v rámci troch kôl rokovaní o urovaní komunikujú podniky s Európskou komisiou o povahe a rozsahu nezákonnej činnosti a pokuse o dosiahnutie spoločného porozumenia. Teoreticky, ako náhle začne proces urovnania znamená to spravidla, že podniky sa zúčastnili na určitej nezákonnej činnosti. Závisí to od toho či dôkazy, ktoré zhromaždila Európska komisia sú dostatočné na to, aby s dostatočnou mierou podložili jej zistenia. Primeraná sankcia sa opiera o rozsah a závažnosť existujúcich porušení a samozrejme aj o výpočet pokút.

5. Aký je zisk a strata na strane podnikov, ako aj na strane Európskej komisie?

Analýza konania o urovaní z pohľadu podnikov závisí od záujmu podnikov, t.j. porovnania ziskovosti výsledku účasti na urovaní a výsledku v prípade neúčasti. Pokiaľ ide o podniky, výhody vyplývajúce z konania o urovaní sú predovšetkým spojené so znížením pokuty, zjednodušením postupu a výsadou dôvernosti.

5.1. Zníženie pokuty

Európska komisia má právomoc a povinnosť odhaľovať nezákonné činnosti, ako aj uložiť trest za porušovanie predpisov, zatiaľ čo podniky majú motiváciu sledovať najlepší podnikateľský plán. Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, Európska komisia je povinná tieto porušenia primerane sankcionovať. Podnik pri rozhodovaní či porušuje zákon porovná zisk, ktorý získa z porušenia s očakávanými nákladmi spojenými s jeho zistením – pokutou. Najvyššia kartelová pokuta v histórii bola uložená v roku 2012 v prípade Carglass¹⁷ podniku Saint Gobian 715 miliónov eur. Celková pokuta uložená v období od roku 2012 do roku 2016 predstavovala v prípade 135 sankcionovaných podnikov takmer 5,8 miliárd eur.

5.2. Zjednodušený administratívny proces

Urovnávacie konanie je podobné, ale zároveň sa líši od dohody o priznaní viny v trestnej veci v systéme urovnania v USA podľa ktorého strana uznáva porušenie, prijíma sankciu a vzdáva sa akéhokoľvek práva na odvolanie. Dohoda o priznaní viny v USA je nástroj, ktorý slúži na zhromažďovanie dôkazov o kartelovom správaní od spoločností, ktoré nie sú "prvými oznamovateľmi" za poskytnutie imunity. Ako uviedla bývalá komisárka pre hospodársku súťaž Neelie Kroes, systém, ktorý sme navrhli, sa zameriava výlučne na zjednodušenie celkového postupu. V tomto zmysle je postup urovnávania v EÚ podobný tomu v USA, keďže obidva slúžia podpore administratívnej efektívnosti.

¹⁷ Spojené prípady, T-56/09 a T-73/09.

5.3. Dôvernosť

Dôvernosť je kľúčovou charakteristikou postupu urovnania. Participácia na procese urovnania neznamená, že podniky boli uznané vinné za porušenie práva. Podniky ktoré sú ochotné zúčastniť sa na procese urovnania, sú oprávnené požadovať väčšiu ochranu na základe dôvernosti. V prípadoch, keď sa všetky strany dohodnú žiadosť o urovanie nebude sprístupnená, pretože po konaní o námietkach sa neposkytne prístup k spisu. V hybridných prípadoch, kde nie každý zúčastnený subjekt dosiahne urovanie, získa prístup k dokumentom o urovaní iných strán iba v priestoroch Európskej komisie pričom nemôže vyhotovovať žiadne kópie. Hybridné prípady sú prípady, keď sa dosiahlo urovanie s väčšinou, ale nie so všetkými zainteresovanými stranami a nezúčastnené strany sú stíhané pomocou bežných postupov. Podľa oznámenia¹⁸ Európskej komisie a nariadenia¹⁹ Európskej komisie je hybridný prípad výslovne spôsobený týmito tromi okolnosťami: (1) správanie strán v rámci konania o urovaní spôsobuje, že Európska komisia preruší diskusiu o urovaní a vráti sa k bežnému postupu (napr. vtedy ak strany zničili všetky dôkazy, ktoré sa týkajú určenia porušenia alebo akejkoľvek jeho časti, alebo výpočtu pokuty); (2) ak oznámenie o výhradách vydané Európskou komisiou nezodpovedá návrhom na urovanie a nedosiahne sa konsenzus (t.j. strany sa môžu vrátiť k riadnemu postupu) a (3) Európska komisia si ponecháva právo prijať konečné stanovisko, ktoré sa odchyľuje od predbežného stanoviska vyjadreného v oznámení o výhradách. Informácie získané z konania o urovaní sa môžu použiť výhradne na ich obhajobu v konaní v rámci hospodárskej súťaže. Ostatným stranám, ako sú sťažovatelia, sa neposkytne prístup k žiadostiam o urovanie. V období rokov 2012 - 2016 rozhodla Európska komisia o 27 prípadoch kartelov, z ktorých 14 prešlo procesom urovnania. Ako sa uvádza v predchádzajúcej časti, podniky platia vysokú cenu na dosiahnutie úspešného urovnania, pričom dostávajú iba 10% zníženie pokuty.

5.4. Negatívny dôsledok potvrdenia porušenia záväzkov zo strany podnikov

Po troch kolách rokovaní o urovaní budú podniky požiadané, aby predložili návrh na urovanie, ktorý obsahuje jasné a jednoznačné potvrdenie zodpovednosti strán za porušenie, ktoré je stručne popísané, pokiaľ ide o jeho možnú realizáciu, hlavné skutočnosti, ich právnu kvalifikáciu vrátane úlohy strany a trvania ich účasti na porušení. Týmto podaním podniky potvrdzujú že im bola poskytnutá dostatočná

¹⁸ Oznámenie Komisie o vedení konania o urovaní s cieľom prijať rozhodnutia podľa článku 7 a článku 23 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 v prípadoch kartelov, (2008/C 167/01).

¹⁹ Nariadenie Komisie (ES) č. 622/2008 z 30. júna 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 773/2004, pokiaľ ide o vedenie konania o urovaní v prípadoch kartelov.

príležitosť na to, aby Európskej komisii oznámili svoje stanoviská. Po predložení návrhu na urovanie podniky nemôžu jednostranne požiadať o zrušenie urovnania. Z tohto dôvodu možno vyvodit', že takéto podrobné a jednoznačné potvrdenie o porušení v návrhu na urovanie môže viesť k nezvratnému narušeniu jeho práva na ústne vypočutie a práva na odvolanie v budúcnosti založené na existencii porušenia. Okrem toho podniky môžu čeliť ďalším časovo náročným a nákladným súdnym procesom od národných vlád po tom, ako Európska komisia vyrieši prípad. Napríklad v prípade výťahov a eskalátorov²⁰ Európska komisia zistila, že štyria výrobcovia výťahov boli vinní z účasti na karteli. Krátko nato rakúsky súd potvrdil rozsudok vo výške 88 miliónov eur voči tým istým podnikom. Napriek tomu, že výťahy a eskalátory nepredstavovali prípad urovnania, neexistujú žiadne predpisy ktoré by zakazovali vnútroštátnym orgánom uskutočniť vyšetrovanie v rámci toho istého prípadu kartelu.

5.5. Vedúce postavenie a konečné právo Európskej komisie v procese urovnania

Od začiatku konania si Európska komisia ponecháva širokú mieru voľnej úvahy na určenie subjektov na urovanie. Počas konania o urovaní si Európska komisia zachováva právo jednostranne ukončiť rokovania o urovaní, ak podniky nespolupracujú, t.j. pokiaľ podniky skresľujú alebo zničia akýkoľvek dôkaz, ktorý je relevantný pre určenie porušenia alebo pre výpočet pokuty. Takéto skreslenie alebo zničenie dôkazov môže tiež pre podniky predstavovať priťažujúcu okolnosť a môže byť považované za ukončenie spolupráce. Okrem toho si Európska komisia vyhradzuje právomoc prijať oznámenie o výhradách. V tomto prípade by dotknuté strany už neboli viazané svojimi návrhmi na urovanie. S výnimkou tejto právomoci môže Európska komisia uložiť podniku, aby poskytol všetky potrebné informácie týkajúce sa kartelových skutočností ktoré mu boli známe. Na záver možno vyvodit', že Európska komisia má dominantné postavenie v procese urovnania. Podniky majú právo odvolať sa, čo potvrdzuje oznámenie Európskej komisie, že všetky konečné rozhodnutia podliehajú súdnemu preskúmaniu v súlade s čl. 230 ZFEÚ. V prípade Smart Card Chips²¹ Európska komisia prerušila urovanie, vrátila vec do štádia riadneho konania a prijala konečné rozhodnutie, v ktorom uložila pokutu vo výške 138 miliónov eur. Subjekty zúčastnené na kartelovej dohode boli obvinení z tajných dohôd o koordinácii ich trhového správania v celej Európe. Európska komisia preskúmala možnosť urovnať prípad s niektorými zúčastnenými podnikmi. V roku 2012 sa však rozhodla ukončiť rokovania o urovaní kvôli "zjavnému nedostatku pokroku v týchto diskusiách". Tento prípad zahŕňal štyri kartely:

²⁰ Vec IP/07/209 – Otis, KONE, Schindler a ThyssenKrupp .

²¹ Vec AT.39574 – Čipy pre inteligentné karty.

Renasas (a spoločný podnik Hitachi a Mitsubishi) (Japonsko), Samsung (Južná Kórea), Philips (Holandsko) a Infineon (Nemecko). Renesas získala úplnú imunitu v rámci politiky zhovievavosti, keďže ako prvá oznámila existenciu kartelu Európskej komisii s cieľom sa vyhnúť pokute viac ako 51 miliónov eur. Spoločnosť Samsung dostala zníženie pokuty o 30% za spoluprácu pri vyšetrovaní. Nakoniec, spoločnosti Philips a Infineon museli znášať takmer 75% celkovej pokuty. Podniky čelia rozličným obchodným situáciám a majú rôzne pochybnosti pri meraní ziskovosti a straty. Preto viaceré podniky s rôznymi záujmami môžu mať rôzne stanoviská, ktoré by mohli byť kontradiktórne.

6. Čo je za procesom urovnania z pohľadu podnikov a Európskej komisie?

Zatiaľ čo podniky môžu získať zníženie pokuty, Európska komisia získa flexibilitu pri využívaní svojho personálu, pričom zohráva vedúcu pozíciu v celom procese. Postup urovnania je "vyjednávacia" hra medzi Európskou komisiou a kartelmi. To vedie k úvahám, čo je za procesom urovnania z pohľadu podnikov a Európskej komisie. Pri analýze zisku a straty z pohľadu Európskej komisie je zrejmé, že prínos prevažuje nad nevýhodami. Aby sa dalo dospieť k záverom čo je za procesom urovnania z pohľadu podnikov a Európskej komisie podnikov, je potrebné sa pozrieť na dva scenáre: (1) podniky, ktoré sa zúčastnili na programe politiky zhovievavosti a (2) tie, ktoré nie. Pre tie podniky, ktorí požiadali o program zhovievavosti bolo vykonané uznanie porušenia. Participácia v procese urovnania im priniesie iba zrýchlenie procesu vydávania rozhodnutí Európskej komisie a výhodu zníženia pokuty, pokiaľ nemajú plnú imunitu. Ostatní žiadatelia o urovanie, ktorí nepodali žiadosť o vstup do programu zhovievavosti alebo resp. neuspeli, budú čeliť priamym kartelovým sankciám v súdnom spore, ak sa nezúčastnia na urovnávacom konaní, kde je výsledok ťažko predvídateľný. Postup urovnania možno považovať za poslednú šancu pre podniky znížiť rozsah pokút. Najmä diskusie o urovaní predstavujú základ pre podniky, aby získali vedomosti o rozsahu porušenia a prípadnej pokute. Úspech programu urovnania závisí od toho či podniky dospejú k záveru, že výhody urovnania prevažujú nad konaním pred súdom. Rovnako ako efektívny program zhovievavosti, program urovnávania kartelov vyžaduje dostatočné výhody a záruky pre Európsku komisiu a účastníkov kartelu. Keď Európska komisia vyzve strany aby sa zapojili do rokovaní o urovaní, stanoví lehotu na to aby strany písomne vyhlásili, či sa chcú zúčastniť na urovaní s oznámením, že toto ich písomné vyhlásenie neznamena priznanie sa ich účasti na karteli.²² Okrem toho je Európska komisia povinná vyšetrovať a sankcionovať jednotlivé porušenia. Treba však poznamenať že pri rokovaníach o urovaní sú

podniky povinné spolupracovať. Podniky môžu mať obavu, že Európska komisia môže neskôr použiť akékoľvek informácie získané v priebehu rokovaní. Je na Európskej komisii a podnikoch aby pri zohľadnení všetkých aspektov a analýze výsledkov sa obe strany rozhodli, ktoré je pre nich najlepšie riešenie. Účelom postupu urovnania je dosiahnutie konsenzu medzi podnikmi a Európskou komisiou. Tá v rámci konania o urovaní zabezpečuje systém konzultácií s tretími stranami pričom pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia musí konzultovať poradný výbor pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie. Z tohto dôvodu je faktor utajenia v procese urovnania nielen potrebný, ale aj zabezpečený konzultáciou poradného výboru s cieľom zabezpečiť spravodlivosť a ochranu podnikom, ako aj platnosť a legitímnosť celého procesu.

7. Výpočet pokuty v prípadoch kartelov

Rozsah zníženia pokuty v prípade procesu urovnania je 10%, pričom sa udeľuje všetkým zainteresovaným stranám. Namiesto ponechania voľnej úvahy a výberu maximálnej pokuty podniku by sa Európska komisia a podnik mali dohodnúť na danej pokute pred predložením návrhu na urovanie. Odpoveď na otázku, ako vypočítať pokutu v prípade kartelu je nasledovná: je potrebné sa zaoberať rozsahom samotnej pokuty a metódou jej výpočtu. Podľa čl. 23 nariadenia č. 1/2003 celková pokuta, ktorú uloží Európska komisia nemá prekročiť 10% celkového obratu každého člena, ktorý pôsobí na trhu postihnutom porušením združenia. Posudzuje sa aj závažnosť a trvanie porušenia. Výpočet kartelových pokút je komplikovaný a vyžaduje rozsiahle úvahy. Európska komisia môže zmeniť alebo stiahnuť niektoré pôvodné námietky vzhľadom na vyjadrenia účastníkov konania. To môže mať vplyv na rozsah potenciálnych pokút. Výsledok urovnania kartelu môže byť ovplyvnený vyjednávacou asymetriou ostatných strán a Európskej komisie. Napríklad z dôvodov "podnikového pragmatizmu" by podniky mohli súhlasiť s neúmerne vysokou cenou, aby predčasne ukončili riskantné súdne spory a využívali výhody skorého urovnania. Pokuta z kartelu sa teda vypočíta na základe súčtu celkového obratu dotknutého podniku.

8. Záver

Európska komisia dlhodobo bojuje proti kartelom, čo je jedným z hlavných cieľov presadzovania práva EÚ v oblasti hospodárskej súťaže. Zavedenie postupu urovnania pomohlo Európskej komisii zjednodušiť procedurálny proces a následne ušetriť administratívne zdroje. Rastúce praktické uplatňovanie postupu urovnania v prípadoch kartelov naznačuje, že sa stáva pravidlom pri presadzovaní európskeho práva hospodárskej súťaže. Odlišný od bežného konania, postup urovnania je jedným z nástrojov EÚ na presadzovanie práva hospodárskej súťaže, ktoré sa zameriavajú na dialóg medzi Európskou komisiou a podnikmi. V rámci tohto dialógu sa vedú diskusie s

²² Nariadenie Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 a 82 Zmluvy o založení ES.

cieľom podporiť spoločné porozumenie v oblasti základných otázok údajných porušení. Napriek tomu, že tento dialóg nie je o vyjednávaní, otvára ďalšiu možnosť aby si účastníci kartelu zvolili ako budú čeliť obvineniam z porušenia práva hospodárskej súťaže. Postup urovnania sa líši od ostatných troch nástrojov presadzovania práva, t.j. politiky zhovievavosti, rozhodnutí o záväzkoch a podmienenej kontrole fúzií. Účelom politiky zhovievavosti je získať dôkaz o existencii kartelu. Rozhodnutia o záväzkoch majú predložiť opatrenia na nápravu s cieľom zmeniť porušenia práva hospodárskej súťaže. Podmienená kontrola fúzií sa používa na zmenu podmienok zlúčenia, ak zamýšľaná fúzia podnikov prekračuje rozsah pôsobnosti a mohla by narušiť hospodársku súťaž. Napriek tomu sú všetky tieto nástroje na presadzovanie práva vytvorené s cieľom ponúknuť rýchlejšie a presnejšie riešenia identifikovaných problémov. Väčšina podnikov ktoré sa podieľajú na protisúťažných postupoch hľadá riešenie, ktoré najlepšie chráni ich záujmy a povesť. Pred rozhodnutím, či sa má podnik zúčastniť na procese urovnania je na podniku aby vykonal analýzu nákladov na ziskovosť s cieľom predvídať ich postavenie. Urovnávacie konanie je atraktívnou hrou, pri ktorej sa zúčastňuje aj Európska komisia aj dotknutý podnik. To, kto bude z tejto hry profitovať závisí od toho, ako sa zrealizuje samotné vyjednávanie.

9. Literatúra

FUNTA, R., GOLOVKO, L., JURIŠ, F. Európa a európske právo, Brno: MSD, 2020.

FIALA, T., Postihování kartelových dohod v rámci programu shovívavosti, In. Právní rádce, 2003, č. 11.

FUNTA, R., Legal & economic analysis of cartels, their enforcement and the leniency program, In. Danube Law and Economic review, 2012, Issue 2.

FUNTA, R., Abuse of a dominant position in EU and US Law, 1. Edition, Brno: Tribun EU, 2010.

KALESNÁ, K., HRUŠKOVIČ, I., ĎURIŠ, M., Európske právo, Bratislava: PF UK, 2012.

KRÁLIK, A., Coexistence of leniency programmes of the EU and of the Member States in the light of recent case-law of the EU Court of Justice, In. EU Law Journal. Vol. 1, 2016, No. 2.

KRÁLIK, A., Náhrada škody spôsobenej porušením súťažného práva, Bratislava: C.H.Beck, 2014.

NERUDA, R., Náhrada škody spôsobené protisoutěžním jednáním jako způsob soukromého vymáhání antimonopolního práva, In. Právní rozhledy, 2005, No. 12.

SIMAN, M., SLAŠŤAN, M., Primárne právo EÚ, Bratislava: Euroiuris, 2010.

SVOBODA, P., MUNKOVÁ, J., KINDL, J., Soutěžní právo, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012.

WHISH, R., BAILEY, D., Competition Law, 7. Edition, Oxford: Oxford University Press, 2012.

UN peacekeeping concept from International law perspective

Andreas Schultz
Danubius University

Abstract

Peacekeeping is generally defined as a method of dealing with conflicts, containing them, preventing them, and finding regulations and measures that prevent violence or hostilities from breaking out again. Peacekeeping is part of the first level of collective security in the UN system, although this was not foreseen in the UN Charter. In fact, in legal terms, peacekeeping mostly took place between Chapter VI and Chapter VII. The peace missions were actually created by the UN as an ad hoc measure to compensate for the vacuum that resulted from the non-functioning enforcement system of the coercive measures. Overall, peacekeeping should be understood more as a provisional measure that is only suitable for conflict types in which smaller and (militarily) weaker states are involved and in which there is already a certain willingness for peace.

Key words

International Law, Peacekeeping, UN

1. Introduction: International law foundations of peacekeeping

Relevant provisions on peacekeeping are found in Article 1 and mainly between Chapter VI and Chapter VII of the UN Charter.¹ In addition, the Security Council can deploy troops and military observer missions as "peacekeeping measures". Although these are not specifically listed in the UN Charter, the so-called UN blue helmets have developed into one of the Security Council's most important instruments. According to the original concept of the UN Charter, the peacekeeping operations of the UN can be described as the very opposite of coercive measures under Chapter VII. The aim of UN peacekeeping is to provide all parties to a conflict with assistance in stabilizing a settlement they have agreed upon. This is done initially primarily by monitoring compliance with ceasefire agreements and separating opposing forces when so agreed.

With regard to the deployment of a UN peacekeeping mission, there are different modalities regarding the application of law.

¹ ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. (2008): *Mezinárodní právo veřejné*, 2. vydání, C.H.Beck, Praha.

In any case, the UN troops are fundamentally not bound by the laws of war and humanitarian law, since they should not and may not wage war themselves. In an approach using armed force, such as a robust mandate for a peacekeeping force, situations can arise in which the need to apply the international law of war arises. It should be mentioned that only states can join the Convention on the Law of War, but the UN is an international organization.² In this respect, the legal status of a UN peacekeeping mission is often not clear in some legal cases and issues. However, there is no doubt that international human rights laws, like international humanitarian law, are an integral part of the normative framework of UN peacekeeping.

2. Principles of Peacekeeping

For the past six decades, UN peacekeeping has been guided primarily by an unwritten body of principles.

Strict impartiality must be observed in all activities of the UN blue helmets. The collective security sanctions against a person who disturbs the peace, on the other hand, are mostly aimed at supporting the victims and are therefore characterized by strong partisanship. Furthermore, not only does the Security Council have to agree to the peacekeeping missions, but also all parties to the conflict. A third party can only mediately intervene in the course of the conflict if the other party accepts this third party and is willing to settle the conflict and therefore also support and implement the results of the negotiations. Above all, it is also essential that this consensus of the conflict parties or those affected distinguishes the peacekeeping measures of Chapter VI from the coercive measures of Chapter VII of the UN Charter. Coercive measures can also be decided against the will of the opponent

States called upon to participate in a UN peacekeeping mission must also agree to participate. However, this is not the case in the case of compulsory coercive measures ordered by the Security Council.³ In a peacekeeping mission, UN soldiers are only authorized to use weapons defensively. In addition, the UN troops are mostly inferior in numbers and in terms of (military) equipment to the armed forces of the

² MRÁZ, S. - POREDOŠ, F. - VRŠANSKÝ, P. (2003): *Mezinárodní veřejné právo*, VO PF UK, Bratislava.

³ Defensive use of weapons means that weapons or violence may only be used in the case of necessary self-defense. The definition of "self-defence" has, however, expanded more and more in recent years.

conflicting parties. An offensive approach with superior forces is necessary for a successful mission above all when coercive measures are carried out using armed force. As a rule, it is also the case that the permanent members of the Security Council do not take part in peacekeeping missions in order to exclude the conflicts in question from great power politics. In summary, the consensus of the conflicting parties, impartiality and the non-use of force are the basic principles of original peacekeeping.

2.1.. The Authorization to Coerce Actions by Others

Chapter VII also gives the Security Council the power to authorize individual member states to use force to achieve specific goals in peacekeeping missions. This means that the Security Council authorizes these operations, but they are not under UN command but completely under the control of the states involved, but are authorized by the Security Council to do so. No consent from the conflicting parties is required for this type of operation. So this type of “peace mission” differs significantly from the other types. In order to be able to carry out joint military actions based on this authorization, member states have formed coalitions.

Involvement in Security Council actions through regional arrangements, as permitted under Article 53 of the UN Charter, presents risks as well as opportunities. On the one hand, the use of regional organizations relieves the burden on the United Nations; on the other hand, there is a risk that the core area of the UN's competence will be undermined, which can lead to chaos and confusion.⁴ However, regional organizations in industrialized countries are investing more and more in peacekeeping missions around the world. Above all in those in which they can pursue indirect or direct interests. A trend towards more and more peacekeeping missions under Article 53 of the UN Charter can be observed, while the UN increasingly has a kind of residual responsibility in the peripheral areas of interest of rich countries.

2.2. Legitimacy and acceptance of UN peacekeeping

What makes UN peacekeeping so credible, legitimized and also gives it respect today are the three principles on which it is based: consensus of the conflicting parties, no use of force and impartiality. At the same time, these three principles also clearly show the limits of original peacekeeping, which the UN is increasingly coming up against in today's conflicts. However, the legitimacy of peacekeepers can also be lost if they stand idly by during horrendous crimes or side with a party involved in the conflict or a crime.

⁴ DAVID, V. - SLADKÝ, P. - ZBOŘIL, F. (2006): *Mezinárodní právo veřejné*, 3. vydání, Linde, Praha.

A priori, two facts are decisive for the legitimacy of UN peacekeeping operations. The international community must accept UN peacekeeping as a completely indisputable instrument of the UN under international law. In addition, decades of practice by the UN as a subject of international law⁵ cover the basic (political) conditions of UN peacekeeping missions. These two conditions can also be called the fourfold consensus. It is about the consent of the parties involved in the conflict to the peace mission, the consent of the states that provide their troops, a consensus in the mandate-giving Security Council and a consensus within the international community of states of the UN so that the financing for the peace missions takes place.

Above all, the support of the UN members is largely responsible for the success of the international community. And here the circle closes, so to speak, because if the success rate of the UN peacekeeping missions is higher, the acceptance and willingness to finance the mission also increases at the same time.

UN peacekeeping operations have also lost much of their reputation due to the recent impact of interventions by private military companies on conflict and crisis management. Another reason that has increased the loss of legitimacy of UN peacekeeping missions is UN soldiers who have been involved in sexual abuse of African children, for example, during their deployment. UN blue helmets were accused, among other things, during their mission in the Congo of having supplied Congolese rebels with weapons and being involved in gold smuggling, to name further examples of loss of legitimacy.

But many problems and gray areas or the endangerment of the credibility and legitimacy of UN peacekeeping arise above all because of the new conflicts and the new peacekeeping model that has developed as a result.

Despite all this, it must not be forgotten that the UN and UN peacekeeping have adapted to global developments through experience and learning processes, until today's peacekeeping with robust mandates and the use of force came about. To this day, many of the UN's achievements in the area of peace and conflict management are indispensable and will remain so. Last but not least, on December 11, 1988, the United Nations were awarded the Nobel Peace Prize for the concept of peacekeeping.

3. Organization of peacekeeping

The main institution or organization that organizes and administers UN peacekeeping is today primarily the UN Department for Peacekeeping Operations

⁵ FUNTA, R. (2014): *Vybrané otázky mezinárodního práva veřejného a s úkromného*, Tribun EU, Brno.

(DPKO). There are also the following organizations that work with this department and contribute to peacekeeping: the General Staff Committee of the Security Council, the Peacebuilding Commission (PBC) and the Department of Field Support. In addition, the UN, through its Department of Political Affairs (DPA), also supports eight special, political, or peacebuilding missions worldwide.

3.1. Rules of Engagement

With regard to UN peacekeeping operations, the so-called "Rules of Engagement" (RoE) are also of great importance. Within NATO, RoE are defined as instructions with which fights or combat operations are started or continued. So RoE also set limits and barriers in this regard. These instructions are given to the soldiers by a military leader. The RoE are therefore mainly used as a tool to regulate general behavior, such as reacting to hostile actions, carrying weapons, etc. In order to meet the respective requirements, the RoE are redefined for each mission. The RoE are also an expression of political will and military necessity. The right to self-defence and international humanitarian law form the limits of the RoE. It is clear that RoE can never legitimize illegal behavior. The RoE are essential for the use of force in particular. With a corresponding mandate, they must be flexible enough for the UN peacekeeping force to be able to use force quickly and clearly without any command problems. Especially if the mandates for the UN peacekeeping missions are vague and unclear, this can also lead to significant problems for the RoE and ultimately for the entire mission.⁶

3.2. Training of the Blue Helmets

The training of the UN peacekeepers is primarily the main task of the respective states that make the troops available. But the UN has also developed standardized training modules over the last few years to ensure that member states pass on a certain standardized guideline to their troops. In recent years, the United Nations Military Division's Training and Evaluation Service (TES) has also developed specific pre-deployment training and basic principles for UN operations, including guidelines on sexual abuse during peacekeeping missions. In the meantime, almost every current UN peacekeeping mission on the ground also has "mission training cells" (MTCs), in which the UN troops also receive on-site training. Not only the blue helmet soldiers but also the civil forces and the police units now receive training that is specifically tailored to them. Ideally, the personnel for the UN peacekeeping mission will also be given language skills in the country of assignment and information about the culture and politics of the country.

⁶ KLUČKA, J. (2004): *Mezinárodní právo veřejné (všeobecná část)*, Iura Edition, Bratislava.

3.3. Costs and financing

When the cost of the UN per Peacekeeper is compared to the cost of troops sent by the United States, other developed countries, NATO, or even other regional organizations, the UN is the cheapest organization. It is important to state at the outset that the peacekeeping budget is not included in the general budget of the UN, but that there is a separate budget for the UN peacekeeping missions, which, by the way, is higher than the regular UN budget. The costs for the UN peacekeeping missions are usually borne proportionately by the member states in accordance with the UN Charter. The ten countries that provide the most financial support to UN peacekeeping are: USA, Japan, Germany, Great Britain, France, Italy, China, Canada, Spain and Korea.

4. Need for reform of UN peacekeeping

Over the past thirty years, the numerous conflicts in Africa alone have claimed the lives of more than three million people. With regard to the changed world security situation and the new conflicts, UN peacekeeping is faced with a multitude of problems and challenges. But the UN system has also long struggled with fundamental problems such as the slow, bureaucratic UN system,⁷ the associated troop movements, poor training and poor equipment. These problems, in turn, are directly related to the poor payment record displayed by many UN members. In addition, it is becoming increasingly difficult to find states that are willing to provide the world organization with units for peacekeeping operations.

The increased internal conflicts after the end of the East-West conflict resulted in the first fundamental problems arising from the UN Charter due to the principle of sovereignty and the closely related principle of non-interference in the internal affairs of a state as well as the obligation to protect human and minority rights, which was also stated in the charter. Due to the increasing conflicts and operations, the UN was always overwhelmed in terms of financial and human resources. A new need emerging from the complex "new wars and conflicts" is the need for military and civilian personnel.

Another problem is that some countries are reluctant to deploy their troops in an active conflict without peace agreements or ceasefire agreements. Another problem exists with Chapter VII operations. How are such missions to be carried out under UN rules and regulation, which were originally designed for Chapter VI? More should also be done in the area of preventive diplomacy, as this would help to avoid many conflicts in the first place.

⁷ POTOČNÝ, M., ONDŘEJ, J. (2003): *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*, C. H. Beck, Praha.

4.1. A new model for UN peacekeeping missions

In recent years, a new model of peacekeeping has emerged that is capable of handling the entire spectrum of peacekeeping operations that are necessary in failed states ("weak states"). Lead nations, or effective regional organizations, now often carry out the difficult combat-oriented tasks of peace enforcement, while the UN remains the best organization to take care of the peacekeeping itself. However, the leading nation or regional organization must be authorized by the UN-GS to conduct this peacekeeping operation legally and under the umbrella of the United Nations. This authorization at least increases the legitimacy and credibility of the operation.

Once the peace enforcement group has largely stabilized the situation and an effective peace deal has been negotiated, the mission can be handed over to the UN peacekeeping forces. However, the handover of the mission must be planned very carefully. This will be done through a transition plan being worked out by the UN. It is important when carrying out the peacekeeping operation in this way that the leading nation only carries out this operation with the consent of a regional organization or the UN. Without this consent, the leading nation would be perceived more as an aggressor, an attacker, rather than a protector or protecting power.

If the consensus of the conflicting parties is low, and the conflicting parties are able to continue fighting, then the risk for the peacekeepers is high. In this case, only an operation with a capable military structure and combat capability will be able to conduct effective peace enforcement operations.

When the mere presence of a robust, combat-ready force cannot stop violence, the use of force may well become necessary to contain the conflict. The use of force in peacekeeping missions requires that there be an effective decision-making process and apparatus. With the Security Council, however, the UN is equipped with a very slow decision-making body.

5. Conclusion

The increasing complexity of crises worldwide leads to a wide range of tasks and an increase in the number and scope of UN-led missions. On the one hand, this illustrates the importance of UN peacekeeping missions, but on the other hand, it also poses considerable challenges for the system in the planning, implementation and completion of missions.

Today, peace missions are often planned according to a "multidimensional approach". This means that in addition to purely military peacekeeping activities, such as securing or observing borders and protecting the civilian population, the missions are increasingly

taking on a wide range of civilian tasks. Depending on their mandate, the peace missions actively support political processes. These include, for example, mediation efforts between conflicting parties, support for security sector reforms, destruction of small arms, monitoring of elections and other democratic processes, establishment of rule-of-law institutions and monitoring of the human rights situation.⁸

6. Literature summary

AZUD, J. (2008): Zásady medzinárodného práva. Niektoré problémy ich obsahu, povahy a výkladu, Vydavateľstvo Veda, Bratislava.

ČEPELKA, Č., ŠTURMA, P. (2008): Mezinárodní právo veřejné, 2. vydání, C.H.Beck, Praha.

DAVID, V. - SLADKÝ, P. - ZBOŘIL, F. (2006): Mezinárodní právo veřejné, 3. vydání, Linde, Praha.

FUNTA, R. (2014): Vybrané otázky medzinárodného práva verejného a súkromného, Tribun EU, Brno.

KLUČKA, J. (2004): Medzinárodné právo verejné (všeobecná časť), Iura Edition, Bratislava.

MRÁZ, S. - POREDOŠ, F. - VRŠANSKÝ, P. (2003): Mezinárodné verejné právo, VO PF UK, Bratislava.

POTOČNÝ, M., ONDŘEJ, J. (2003): Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část, C. H. Beck, Praha.

⁸ AZUD, J. (2008): Zásady medzinárodného práva. Niektoré problémy ich obsahu, povahy a výkladu, Vydavateľstvo Veda, Bratislava.